

ВІДГУК

офіційного рецензента на дисертаційну роботу

Демської Юлії Василівни

«Бухгалтерський облік та контроль резервів капіталу підприємств», що подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» галузі знань 07 «Управління та адміністрування»

1.Актуальність теми

Ринкова система господарювання завжди містить у собі різноманітні ризики, які впливають на стабільність ведення компаніями своєї фінансової, інвестиційної та господарської діяльності. Підприємницька діяльність здійснюється не завжди за сприятливих економічних, політичних та соціальних умов і, відповідно, наражається на небезпеку виникнення непередбачених витрат, виплат, втрат задіяного підприємством капіталу. Для забезпечення стійкої діяльності підприємств та передумов їхнього розвитку використовують різні механізми й інструменти захисних функцій, найпоширенішим серед яких є процеси резервування.

Практика діяльності сучасних компаній та регламентації у сфері бухгалтерського обліку і фінансової звітності показують недостатність приділення уваги до формування компаніями власних страхових і стабілізаційних фондів. У багатьох випадках презентовані у публічній звітності компаній резервні і страхові фонди, виражені бухгалтерським способом, мають фіктивний характер, оскільки не підкріплені реальними активами. Тому рецензоване дослідження є актуальним з точки зору наведених в ньому обґрунтувань щодо погляду на методіку бухгалтерського відображення резервної системи сучасних підприємств.

Тема дисертаційної роботи є актуальною, оскільки на сьогодні відсутнє чітке законодавче регулювання механізмів та методів розрахунку майже всіх складових резервного капіталу, а реальні проблеми сучасної практики управління потребують вироблення стандартизованої методики відображення в обліку резервних об'єктів та забезпечень майбутніх витрат і платежів, а також контролю за їх формуванням й використанням.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Дисертаційна робота виконана відповідно до плану науково–дослідних робіт кафедри обліку та аналізу Національного університету «Львівська політехніка» за темами «Розвиток концептуальних і методологічних засад системи бухгалтерського обліку» (номер державної реєстрації 0115U004217). Та «Система обліку і звітності як інструментарій управління підприємством» (номер державної реєстрації 0115U004216).

3. Ступінь обґрунтованості основних положень і висновків сформульованих у дисертації

Сформульовані Демською Ю.В. основні наукові положення та висновки обґрунтовані достатньою кількістю досліджень та підтверджуються їх результатами. Це дає змогу оцінити одержані результати наукового дослідження, основні наукові положення та висновки як обґрунтовані.

4. Достовірність основних наукових положень, висновків, проведених наукових досліджень та одержаних результатів

Сформульовані Демською Ю.В. основні наукові положення та висновки ґрунтуються на використанні правильних щодо поставлених завдань методів. В роботі використано загальнонаукові та спеціальні методи наукового дослідження, а саме: аналіз, синтез, групування, порівняння та узагальнення – для уточнення категоріального апарату; індукції та дедукції – для дослідження загальних тенденцій розвитку резервів капіталу; теоретичного порівняння – для удосконалення класифікації резервів капіталу; спостереження – для вивчення стану методики обліку і контролю резервів капіталу; групування – для опрацювання аналітичної інформації; абстрактно–логічний, причинно – наслідкових зв'язків, опису, конкретизації, формалізації – для визначення інформаційних потреб користувачів щодо обліку і контролю резервів капіталу та надання теоретичних і практичних висновків і узагальнень; діалектичний, систематизації, узагальнення – для розробки рекомендацій із удосконалення організації та методики резервів капіталу.

Це дає змогу стверджувати, що одержані результати, основні наукові положення та висновки дослідження, проведені Демською Ю.В. є достовірними.

5. Новизна основних наукових положень, висновків, а також проведених наукових досліджень та одержаних результатів

Наукова новизна отриманих результатів полягає у теоретичному обґрунтуванні та вирішенні комплексу проблемних організаційно-методичних питань, пов'язаних з удосконаленням бухгалтерського обліку та контролю операцій з резервами капіталу підприємства.

У процесі дослідження удосконалено визначення резервів капіталу підприємства, яке дає змогу вирізнити цей вид резервів з-поміж інших резервів підприємств; класифікацію функцій резервів капіталу; підходи до формування облікової політики щодо резервів капіталу, які дають змогу визначити елементи облікової політики у розрізі її складових, а також посадових осіб, до компетенцій яких належить прийняття рішень у цій сфері; організаційно-методичні етапи формування та списання резервів капіталу в обліку; методику первинного обліку резервів капіталу, яка дає змогу впорядкувати документальне оформлення такого виду операцій. За результатами даного дослідження отримали подальший розвиток класифікація та підходи до визнання та оцінювання резервів капіталу підприємств, теоретичні основи контролю таких резервів.

6. Практичне значення одержаних результатів

Полягає в можливості використання науково-теоретичних результатів дослідження, запропонованих у дисертації, в практику господарювання підприємств України з метою формування повної, достовірної та своєчасної інформації про резерви капіталу для потреб стейкхолдерів.

7. Структура дисертаційної роботи

Дисертаційна робота складається зі вступу, 3 розділів, висновків, списку використаної літератури.

У вступі обґрунтовано актуальність обраної теми дослідження, сформульовано його мету та завдання, описано наукову новизну та практичну значущість отриманих результатів виконаної роботи.

У першому розділі «Теоретичні основи обліку резервів капіталу» розглянуто історичні та сучасні теоретичні та наукові аспекти резервів як об'єкта бухгалтерського обліку. Досліджено питання формування резервів та методології

їх бухгалтерського обліку з погляду класичних бухгалтерських теорій. Проведено аналіз сутності поняття резервів, їхнього взаємозв'язку та відмінностей з іншими обліковими категоріями. Узагальнено підходи до класифікації резервів капіталу підприємств з виділенням класифікаційних ознак, аргументовано їх функції, проаналізовано законодавчо-нормативне регулювання обліку резервного капіталу.

У другому розділі «Організаційні та методичні засади бухгалтерського обліку резервів капіталу» обґрунтовано підходи до формування облікової політики щодо резервів капіталу підприємств, сформульовано її складові та елементи, визначено посадових осіб, до компетенцій яких належить прийняття управлінських рішень. Досліджено теоретичні і практичні аспекти визнання та оцінювання резервів капіталу в бухгалтерському обліку. Проведено аналіз методології бухгалтерського обліку резервів капіталу за національною та міжнародною системами його стандартизації, та критеріїв і умов їхнього визнання та списання. Розроблено та адаптовано до діяльності підприємств форми первинного обліку, наведено бухгалтерські проведення щодо типових операцій з резервів капіталу.

У третьому розділі «Концептуально-методичні та організаційні підходи до контролю за резервами капіталу підприємств» досліджено місце контролю резервів капіталу в класифікації фінансового контролю, визначені його функції. Визначено відповідність обсягу та структури сформованих на підприємстві резервів капіталу їхнім нормативним показникам. Сформовано організаційно-методичний інструментарій контролю резервів капіталу, визначено регулятивні впливи, які доцільно виконати для усунення відхилень, виявлених за результатами контролю резервів капіталу підприємств. Обґрунтовано послідовність методики здійснення внутрішнього контролю резервів капіталу.

Висновки до дисертації містять узагальнені результати дослідження та рекомендації щодо їх практичного застосування. Теоретичне значення роботи полягає в тому, що її результати дають змогу детальніше розуміти бухгалтерський облік та контроль операцій з резервами капіталу на підприємствах.

8. Окремі дискусійні питання і зауваження

Надаючи загалом високу позитивну оцінку дисертаційному дослідженню Демської Ю.В. водночас не можна не звернути увагу на окремі дискусійні питання та положення, до яких можна віднести наступні:

1 В роботі автор подає трактування поняття резервів як об'єктів бухгалтерського обліку. Автором аргументовано що такого типу резервні засоби розглядаються як запаси для страхування капіталу підприємства і призначені для покриття в майбутньому можливих непередбачуваних витрат. Разом з тим виходячи із сучасних умов діяльності підприємств наведені критерії резервів капіталу є дещо спрощеними. Дослідження було б значно зрозуміліше якщо б у його базовій основі цього визначення було закладено більш розширене, збірне поняття резервів капіталу (страхові резерви, забезпечення, додаткове страхування).

2. В роботі на достатньому дослідницькому рівні розкрито співвідношення понять «резерви» та «забезпечення», які використовуються в бухгалтерській системі, наведені аргументи щодо подібності та відмінності цих понять, проте автору слід було б більш конкретніше сформулювати власний погляд на диспозицію цих об'єктів в складі резервів капіталу для цілей бухгалтерського обліку.

3. Класифікація різного роду резервів капіталу розглянута на рис.1.6 за достатньо обґрунтованими класифікаційними ознакам, виходячи з обраних критеріїв. Разом з тим у роботі доцільно було б навести класифікаційні ознаки резервів за способом відображення у різних видах звітності, за способом відображення на рахунках.

4. У роботі на рис. 1.7 узагальнені функції резервів капіталу, які ґрунтуються на опрацюванні обмеженої кількості наукових праць. Проте у інших наукових дослідженнях розглядається ще й обмежувальна функція (бухгалтерські процедури резервування блокують частину чистого прибутку від розподілу), функція розвитку (забезпечує можливість дотримання величини статутного капіталу за рахунок покриття збитків створених резервним капіталом).

5. На ст. 46. автор вказує, при запровадженні встановлених у міжнародній практиці принципів обліку резервів не було враховано сучасного стану економіки, специфіки та особливостей функціонування українських підприємств. Тут би варто було пояснити, що саме не було враховано і врахувати це.

6. В роботі достатньо детально розглянуто складові облікової політики і вплив концепцій управління на облікову політику щодо резервів капіталу підприємства. Проте доцільно було б навести базовий приклад фрагменту Наказу про облікову політику з конкретною методикою відображення резервів.

Наведені зауваження стосуються дискусійних питань чи положень, які не є принциповими і не впливають на загальну позитивну оцінку роботи.

ВИСНОВКИ

Дисертаційна робота Демської Юлії Василівни на тему «Бухгалтерський облік та контроль резервів капіталу підприємств» є актуальною за змістом, методично-правильно побудована, містить наукову новизну, основні результати та висновки обґрунтовані і перспективні для використання в теорії і практиці бухгалтерського обліку.

Дисертаційна робота є завершеною науковою працею, відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», вимогам освітньо-наукової програми, яку успішно завершила здобувач, вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії а її авторка Демська Ю.В. може бути рекомендована для присудження ступеня доктора філософії зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» та розгляду разовою спеціалізованою вченою радою рецензованої дисертаційної роботи.

Рецензент, доцент кафедри «Обліку та аналізу»
Національного університету
«Львівська політехніка»,
к.е.н., доцент

Лемішовська О.С.

Підпис доцента кафедри ОА Лемішовської О.С.
«ЗАСВІДЧУЮ»

Вчений секретар Національного університету
«Львівська політехніка»

« 03 » 08 2022 р.

Брилинський Р.Б.